

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-277-7-140>

**THE USE OF INFORMATION AND COMMUNICATION
TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF TEACHING ECONOMIC
PROFILE DISCIPLINES IN HIGHER EDUCATION
INSTITUTIONS OF UKRAINE**

**ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН
ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ
УКРАЇНИ**

Lysenko A. M.

*Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor of the Department
of Audit, Accounting and Taxation
Central Ukrainian National
Technical University
Kropyvnytskyi, Ukraine*

Лисенко А. М.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри аудиту, обліку
та оподаткування
Центральноукраїнський національний
технічний університет
м. Кропивницький, Україна*

В сучасних умовах інформаційно-комунікаційні технології є невід'ємною складовою процесу інформатизації освіти, який, за визначенням Гуревича Р. С., Кадемії М. Ю. та Шевченко Л. С., являє собою «сукупність взаємопов'язаних організаційно-правових, соціально-економічних, навчально-методичних, науково-технічних, виробничих та управлінських процесів, спрямованих на задоволення інформаційних, обчислювальних і телекомунікаційних потреб учасників навчально-виховного процесу, а також тих, хто цим процесом керує та його забезпечує» [1, с. 33].

Відповідно до Указу Президента України від 17.04.2002 р. № 347/2002 «Про національну доктрину розвитку освіти», впровадження інформаційно-комунікаційних технологій є пріоритетом розвитку освіти [2]. Такі технології забезпечують підготовку молоді до життєдіяльності в інформаційному суспільстві, доступність освіти та її ефективність, сприяють подальшому удосконаленню навчально-виховного процесу в закладі вищої освіти.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.05.2013 р. № 386-р схвалено «Стратегію розвитку інформаційного суспільства

в Україні», відповідно до якої визначено поняття «електронна освіта» (е-освіта) як «форма отримання освіти, що здобувається з використанням виключно інформаційно-комунікаційних технологій» [3]. Саме використання інформаційно-комунікаційних технологій забезпечує інформатизацію системи освіти, сприяє створенню індустрії сучасних засобів навчання, запровадженню дистанційного навчання (що особливо актуально в умовах війни або пандемії), розробленню індивідуальних навчальних програм.

Слід зазначити, що в Україні процес інформатизації освіти здійснюється за підтримки держави. Зокрема, упродовж 2022–2023 навчального року за сприяння Міністерства освіти і науки України запроваджено освітню програму підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних працівників різних закладів освіти «Цифрові інструменти Google для освіти», метою якої є формування цифрової компетентності працівників закладів освіти щодо використання ними можливостей цифрових інструментів Google в професійній діяльності, організації власного інформаційного середовища та ефективної взаємодії учасників освітнього процесу [4]. Безкоштовний набір засобів комунікації, який включає рішення Google Class, Docs, Drive, Gmail дозволяє провадити навчання у будь-якому місці знаходження викладача та здобувачів освіти.

У кожному закладі вищої освіти «створюється єдина інформаційна мережа, що забезпечує збір, обробку даних, інформаційний обмін» [5, с. 25]. При цьому підготовка майбутніх фахівців здійснюється на основі забезпечення «засвоєння ними нових знань у поєднанні з навичками до систематизації інформації, її логічного осмислення, конкретизації проблем» [6, с. 94]. У такий спосіб здійснюється поглиблення компетенції здобувачів освіти з урахуванням завдань підготовки професіоналів нового часу.

Інформаційно-комунікаційні технології підвищують пізнавальну активність здобувачів вищої освіти, дають можливість забезпечення оптимізованого пошуку інформації, здійснення контролю знань завдяки проведенню тестувань, спілкування з викладачем в режимі онлайн.

Так, модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище Moodle є навчальною платформою, яка поєднує науково-педагогічний персонал та здобувачів вищої освіти в єдину інтегровану систему. Здобувачі освіти отримують у середовищі Moodle доступ до навчальних матеріалів, можливість завантаження файлів з завданнями, перегляду результатів проходження тестів. Науково-педагогічний

персонал має змогу використовувати інструменти для розробки дистанційних курсів, додавання різних елементів курсу, розміщення текстових файлів та презентацій, автоматичного формування тестових завдань та їх перевірки.

Для організації відеоконференцій науково-педагогічний персонал досить часто застосовує програму Zoom, а також сервіс відеотелефонного зв'язку Google Meet. У таких конференціях можуть брати участь користувачі з будь-якого місця, де наявне стабільне інтернет-з'єднання.

Водночас, при викладанні різних навчальних дисциплін слід враховувати їх специфіку. Зокрема, при викладанні дисциплін економічного профілю здобувачів вищої освіти необхідно ознайомити з нормативно-законодавчою базою, особливостями ведення обліку, аудиту, економічного аналізу, специфікою опрацювання масиву цифрових даних. З цією метою здобувачі повинні вивчити базові особливості додаткових програмних продуктів.

Так, для управління інформацією та мінімізації ризиків суб'єкта господарювання застосовують потужну ІТ-платформу LIGA 360. На цій платформі представлено 1,7 млн. нормативно-правових документів та аналітичних матеріалів, 6,8 млн. досьє на компанії та ФОП України, 400 реєстрів та відкритих джерел, 45 тис. шаблонів договорів, форм та бланків.

Для ведення бухгалтерського, управлінського, податкового обліку, формування стандартної статистичної й податкової звітності можна використовувати програмний продукт «BAS» (аналог програми «1С: Підприємство», яка з 2017 року заборонена для застосування на державних підприємствах України, а з 01.01.2021 року знята з продажу).

З метою набуття навичок обробки великих масивів інформації, здійснення розрахунків, побудови економіко-математичних моделей, розробки маркетингових технологій здобувачі вищої освіти за економічним профілем повинні ознайомитися з такими популярними програмними продуктами, як Minitab, Statistica, Comsol Multiphysics, Microsoft Excel, SAS тощо.

У процесі викладання економічних дисциплін доцільно використовувати сучасні технічні засоби: комп'ютери (планшети, ноутбуки), мультимедійний проектор, інтерактивну дошку. Слід зазначити, що використання інформаційно-комунікаційних технологій сприяє активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти,

забезпеченню їх доступу до електронних бібліотек, довідкових систем та інших інформаційних ресурсів.

Водночас необхідно враховувати, що ефективність використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі викладання дисциплін економічного профілю в закладах вищої освіти значною мірою залежить як від методики викладання, особистості й кваліфікації науково-педагогічного працівника, так і від особливостей сприйняття інформації конкретними здобувачами, які навчаються за певною освітньо-професійною, або освітньо-науковою програмою. Науково-педагогічний працівник повинен максимально враховувати особливості конкретних здобувачів, забезпечуючи найбільш раціональні підходи для належного засвоєння ними інформації, а також розвиваючи у здобувачів навички до сприйняття нової інформації, вміння її аналізувати й систематизувати та використовувати у подальшому в своїй професійній діяльності.

Література:

1. Гуревич Р. С., Кадемія М. Ю., Шевченко Л. С. Інформаційні технології навчання : інноваційний підхід : навчальний посібник / за ред. Гуревича Р. С. Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2012. 348 с.
2. Про національну доктрину розвитку освіти: Указ Президента України від 17 квітня 2002 р. № 347/2002. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#o146> (дата звернення: 19.11.2022).
3. Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 травня 2013 р. № 386-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/246420577> (дата звернення: 19.11.2022).
4. Офіційний Блог – Google Україна. URL: <https://ukraine.googleblog.com/2022/07/google-google.html> (дата звернення: 19.11.2022).
5. Лисенко А. М. Інформаційно-облікове забезпечення внутрішнього контролю та аналізу фінансово-господарської діяльності закладів вищої освіти державної форми власності. *Theoretical Foundations in Economics and Management* : collective monograph. Boston: Primedia eLaunch, 2022. Section 1.2. P. 17–64.
6. Лисенко А. М. Застосування інноваційних технологій навчання у процесі викладання економічного аналізу. *Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку* : матеріали XVIII міжнар. наук.-практ. конф. (Тарту, 7 лютого 2022 р.). Київ ; Тарту : ВАДНД, 2022. С. 90–94.